

2015.

2.sz. melléklet

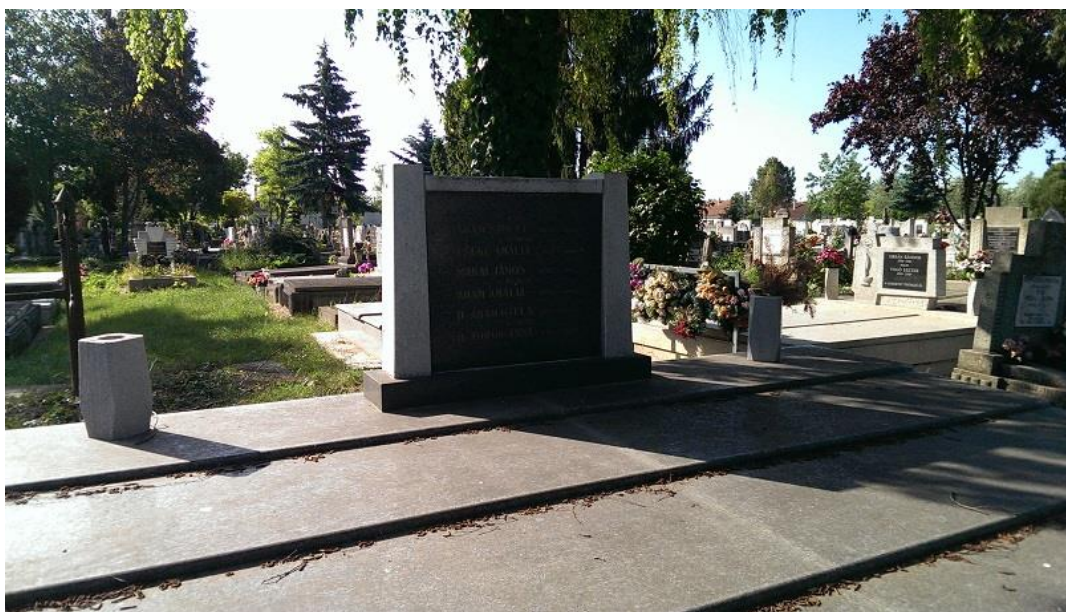
Védett sírok állapotfelmérése

a Hajdúszoboszlói Városi Köztemető területén

user

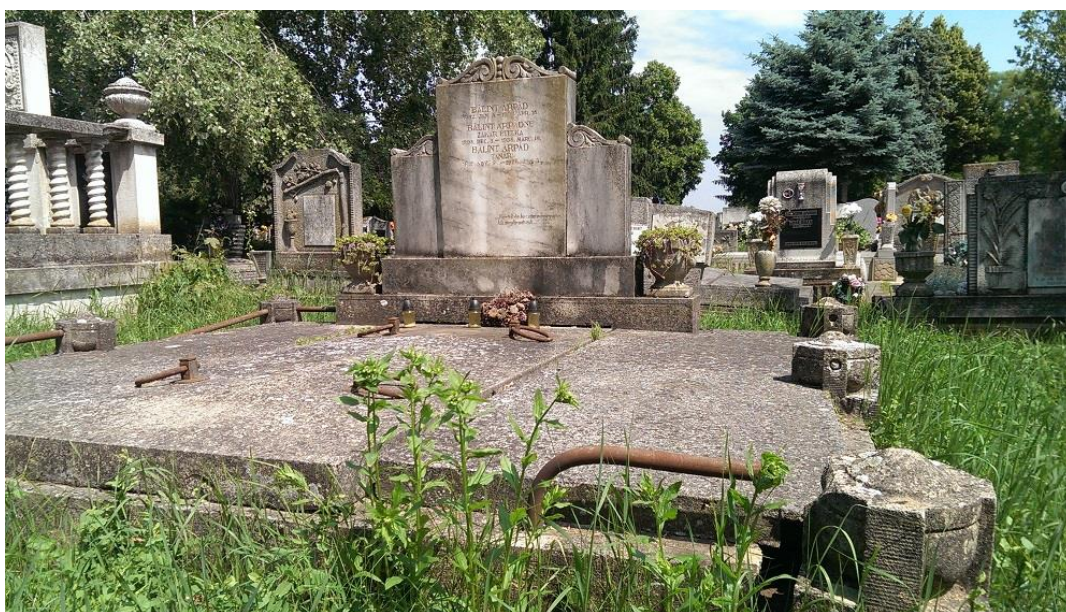
Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Nonprofit Zrt
2015.06.11.

Dr. Ádám Gyula (XIII. tábla 3. sor 1-2. sírhely)

A síremlék szerkezetileg jó állapotú, látogatott. Beavatkozás nem szükséges, elégséges a kövek vizes tisztítása, melynek költsége 15-20 000 Ft + Áfa.

Bálint Árpád (IV. tábla 1. sor 42-43. sírhely)

A síremlék szerkezetileg sérült, a keretgerendák szétcsúsztak, a fémek rozsdásak, nem látogatott. A fejkövet csiszolni és újra feliratozni szükséges, az alépítményt szét kell szedni, újra összerakni és megtisztítani. A beavatkozás becsült költsége 250 000 Ft + Áfa

Bor János (XII. tábla 4. sor 4. sírhely)

A síremlék megdőlt, az alépitményt benőtte a borostyán, nem látogatott. A fejkő egyébként jó állapotú, meg kell ásni, visszahúzni és újra tömöríteni. A növényzet letakarítása elégségesnek tűnik, bár előfordulhat, hogy alatta sérült a sírkeret is. A beavatkozás várható költsége 50 000 Ft + Áfa.

Cseke Sámuel (XVIII. tábla *út melletti* sírhely)

A síremlék jó állapotú, vélhetőleg látogatott. Egy vizes tisztítás indokolt lehet, egyéb beavatkozás nem szükséges. Várható költség 15 000 Ft + Áfa.

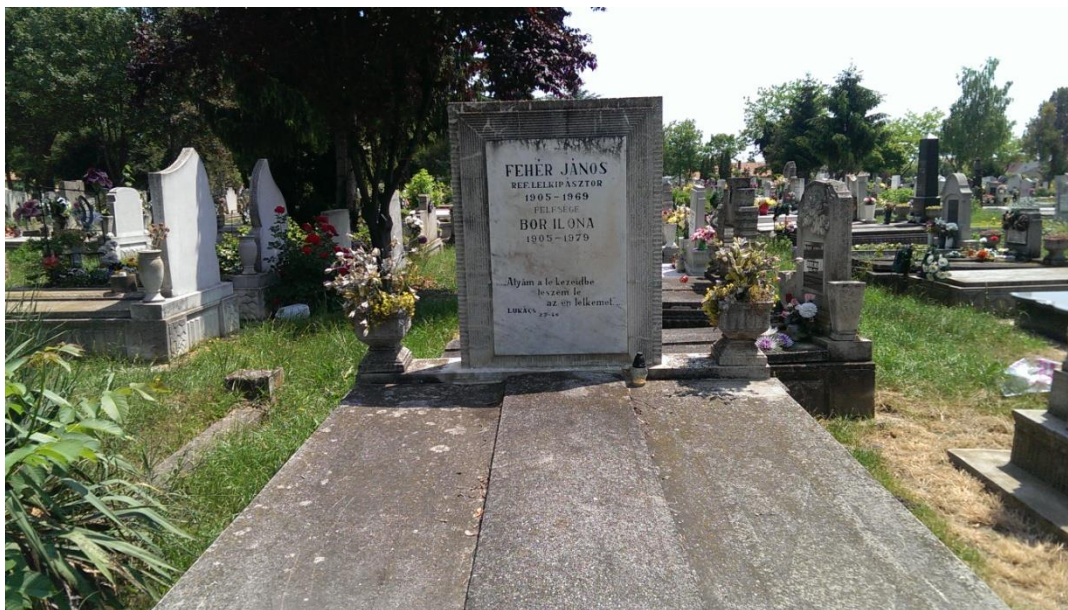
Dede Lajos (XXI. tábla 3. sor 3. hely)

A síremlék alépitménye erősen megdőlt, a fejkövet vélhetőleg a család a közelmúltban javíttatta. Mivel a süllyedés oka nem került megszüntetésre, ezért várható a további dőlés, bár jelen állapotában még nem nevezhető veszélyesnek. A síremlék látogatott, a helyreállítás csak velük közösen képzelhető el. Szükséges a fejkő levétele, az alépitmény szétszedése, új alap készítése, a síremlék újbóli összerakása, a bontás során megsérült elemek pótlása, a fejkő visszaállítása, tisztítás. A becsült költsége 300 000 Ft + Áfa.

Domokos Sándor (V. tábla 3. sor 11. sírhely)

A síremlék enyhén megdőlt, de még nem veszélyes állapotú. Nem elhanyagolt, de nem is tűnik rendszeresen látogatottnak. Egyelőre a tisztítás tűnik indokoltnak, aminek a várható költsége 15 000 Ft + Áfa.

Fehér János (XIII. tábla 6. sor 1-2. sírhely)

A síremlék jó állapotú, látogatott. Egy vizes tisztítás és a márványlap csiszolása szükséges, esetleg a betűk átfestése. Becsült költsége 50 000 Ft + Áfa.

Dr. Fekete László (XX. tábla 2-3. sor 1-5. sírhely)

Ilyen feliratú síremlék nem található a nevezett helyen, a beazonosítás a nyilvántartás alapján történt. Mint ahogy a képen is látható, egy kis családi sírkerttről van szó, ami kevésbé látogatott. Mivel személyes síremlék nincs, ezért elégségesnek látjuk a fajövések eltávolítását és a borostyán leszedését a fejkövekről. Költsége 15 000 Ft + Áfa.

Foghtüy János (XIII. tábla 18. sor 5-8. sírhely)

A síremlék jó állapotú, bekerített és kiemelt sírkertben található. Nem látogatott, bár tudomásunk szerint a tűzoltók néha rendbe szokták tenni. Vizes tisztítást és a betűk átfestését tartjuk indokoltnak a gaz levágása mellett. A sok betű miatt a várható költség 80-100 000 Ft + Áfa.

Gáti Tóth János és Gáti Tóth Gizella (XX. tábla 4. sor 1-5. sírhely)

A síremlék jó állapotú, látogatott. Szintén egy bekerített családi sírkerről van szó, elégséges a fajövések eltávolítása, gaztalanítás, melynek költsége 15 000 Ft + Áfa.

Gáti Tóth Mihály (XVII. tábla)

A síremlék jó állapotú, a család a közelmúltban teljes körűen felújította. Beavatkozás nem szükséges.

Dr. Geönczy József (XVII. tábla 2. sor 44-45. sírhely)

A síremlék jó állapotú, gondozott, látogatott. A család a közelmúltban átépíttette, beavatkozás nem szükséges.

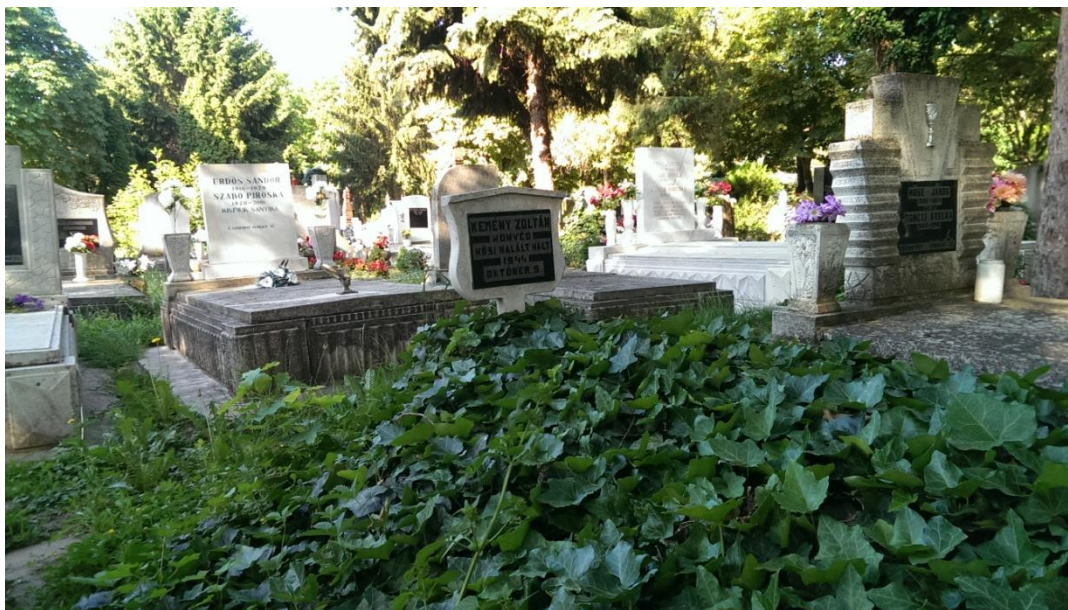
Görög Sándor (XIII. tábla 4. sor 7-8. sírhely)

A síremlék jó állapotú, látogatott, beavatkozás nem szükséges.

Högyes Károly (XVIII. tábla)

A síremlék jó állapotú, nem látogatott. Bekerített családi sírkertben található egy másik emlékművel egyetemben. A területet teljesen benőtték a bokrok, ezek ritkítása és részbeni kiirtása, továbbá a kert tereprendezése, feltöltése szükséges. A könnyebb fenntarthatóság érdekében megfontolandó a kerítés elbontása. Becsült költség 50 000 Ft + Áfa a bontás nélkül.

Kemény Zoltán (IV. tábla, 11. sor 9. sírhely)

A fejkő jó állapotú, vélhetőleg a közelmúltban lett felújítva. Ennek ellenére rendszeres látogatónak nincs nyoma. A sírhely borostyánnal befuttatott, összképe esztétikus, véleményünk szerint beavatkozást nem igényel.

Kígyós József (Kiemelt sor 1. sírhely)

Az emlékmű jó állapotú, látogatott, intézkedést nem igényel.

Kiss Dániel (XII. tábla 1. sor 6-7. sírhely)

Az emlékmű jó állapotú, bár nem tűnik rendszeresen látogatottnak. Véleményünk szerint beavatkozást nem igényel.

Kiss János (XVIII. tábla)

Az emlékmű felső tagja hiányzik, a középső tag el van fordulva, az alépítmény ép. A beazonosítása a nyilvántartás alapján történt. A 2010-2011-es fényképes felmérés időpontjában már ebben az állapotban volt. A kő hollétéről, eltávolításának idejéről és okáról nincs információnk. A kő pótlásának költsége 250-300 000 Ft + Áfa-ra becsülhető.

Kiss Mihály (XV. tábla *út melletti* sor 7-8. sírhely)

A síremlék jó állapotú, látogatott. Beavatkozást nem tartunk szükségesnek.

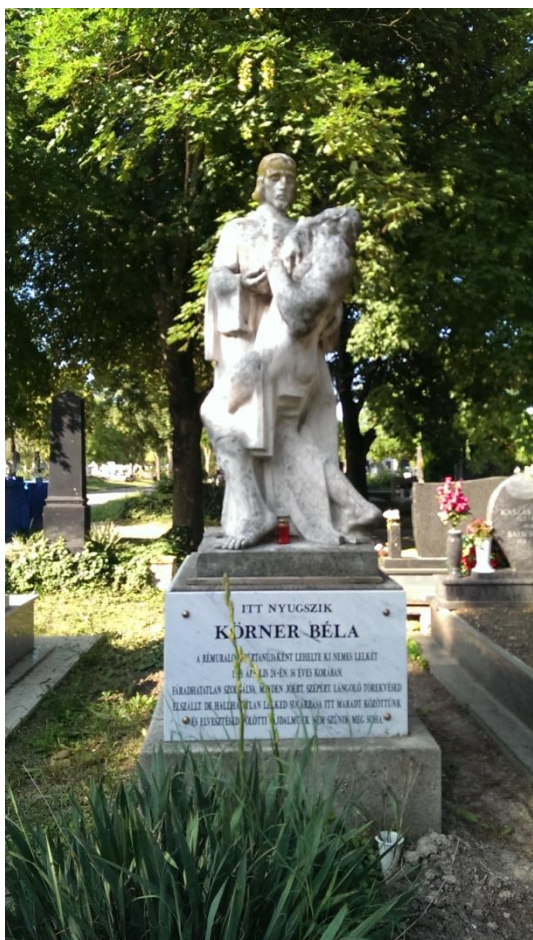
Kovács Gyula (XVIII. tábla)

A síremlék jó állapotú, nem látogatott. A kövek mohától való megtisztítása és a betűk átírása indokolt, melynek várható költsége 50 000 Ft + Áfa

Kovács Lajos (XIII. tábla 1. sor 3-4. sírhely)

A síremlék jó állapotú, szerkezetileg ép, látogatott. A család hozzájárulásával egy vizes tisztítás indokolt lenne, melynek költsége 15 000 Ft + Áfa.

Körner Béla (XVI. tábla 3. sor 2-3. sírhely)

A síremlék jó állapotú, látogatott. A család a közelmúltban újíttatta fel, a talapzatba vésett szövegrészt márványtáblákkal takarták el. További intézkedést nem tartunk szükségesnek.

Kürthy János (XII. tábla 18. sor 12-14. sírhely)

Az emlékmű nem látogatott. Szerkezetileg ép ugyan, de a fedlapokat a fajövések széttolták. Szükséges ezek leszedése, a sarjak eltávolítása gyökerestől. Indokolt továbbá a teljes emlékmű tisztítása és a feliratok újrafestése. Ennek várható költsége 100 000 Ft + Áfa.

Márton Antal (XV. tábla 1. sor 7-8. sírhely)

Az emlékmű jó állapotú, látogatott. A családdal egyetértésben indokolt lenne a kövek tisztítása, melynek költsége 15 000 Ft + Áfa.

Márton Gábor (Dr. Márton Gábor (XIII. tábla 1. sor 1-2. sírhely))

A síremlék jó állapotú, látogatott, a feliratot a család a közelmúltban helyreállította. Velük egyetértésben indokolt lenne a síremlék teljes körű tisztítása és a baluszterek újbóli festése. A felújítás becsült költsége 200 000 Ft + Áfa.

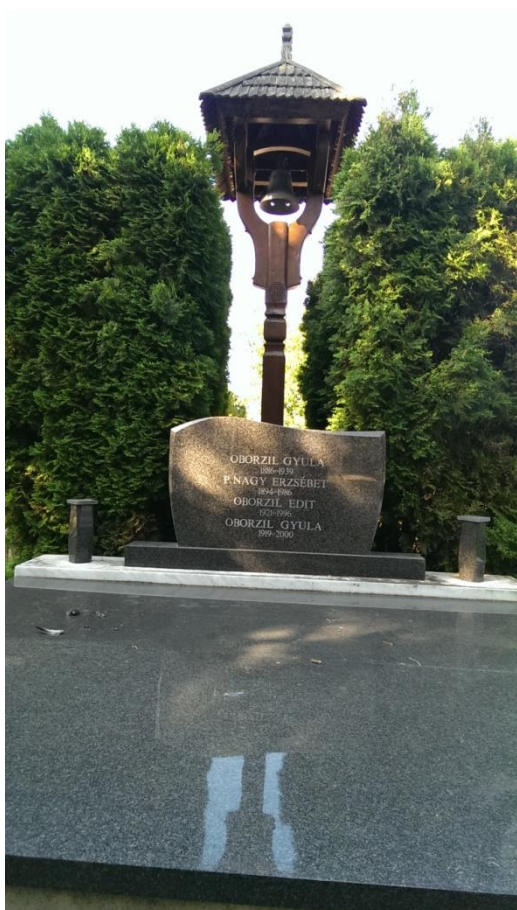
Nagy Géza (XII. tábla 11. sor 1-2. sírhely)

A síremlék elhanyagolt állapotú, nem látogatott. Fedlapjai vélhetően a fejkő dőlése következtében középen megereszkedtek. Bár balesetveszélyről még nincs szó, indokolt lenne a fejkő visszaállítása, a fedlapok leszedése, a belső támasz javítása és a teljes körű tisztítás. Becsült költsége 200 000 Ft + Áfa.

Nagy Sándor (XVIII. tábla 1. sor 1-2. sírhely)

A síremlék jó állapotú, bár enyhe dőlés mutat. Nem látogatott. A borostyán kismértékű leszedése mellett vizes tisztítás és a betűk festése indokolt, melynek becsült költsége 50 000 Ft + Áfa.

Oborzil Edit (XII. tábla 3. sor 8-9. sírhely)

A síremlék jó állapotú, látogatott, további intézkedést nem tartunk indokoltnak.

Oláh Jakab (XVIII. tábla)

A síremlék jó állapotú, bár rendszeres látogatásnak nincs nyoma. Egy vizes tisztítás indokolt lehet, egyéb beavatkozást nem tartunk indokoltnak. Költsége 15 000 Ft + Áfa

Pénztáros István (XVII. tábla 7. sor 6-7. sírhely)

A síremlék jó állapotú, bár rendszeres látogatásnak nincs nyoma. Indokolt a borostyánok eltávolítása, a kövek tisztítása és földfeltöltés. Becsült költsége 50 000 Ft + Áfa.

Radó János (XX. tábla)

*A síremlék jó állapotú, néhány éve fel lett újítva.
További intézkedést nem tartunk szükségesnek.*

Tatár Antal (XV. tábla út melletti sor 9-10. sírhely)

A síremlék jó állapotú, látogatott, további intézkedést nem tartunk szükségesnek.

Szécsy Miklós (XII. tábla 8. sor 1. sirhely)

A síremlék rossz állapotú, nem látogatott. A fejkő évekkkel ezelőtt ledőlt és eltörött. (lásd lenti kép!) Sajnos a darabok nem hiánytalanok, így az összeragasztás nem járna esztétikus eredménnyel. Szükségesnek látjuk a fejkő újbóli elkészítését és az alépítmény helyreállítását, tisztítását. Az előzetes ajánlatkérés alapján csak a kő 100-120 000 Ft + Áfa, a teljes költség tehát úgy 200 000 Ft + Áfa körül várható.

Zabos Ádám (IV. tábla)

A síremlék nincs jó állapotban, bár látogatott. A középső fedlap fejkő felőli megtámasztása vélhetőleg tönkrement, ezért a belső betét megsüllyedt. Szükségesnek ítéljük az alépitmény szétszedését, a támasz javítását, majd az újbóli összerakást követően egy teljes körű vizes tisztítást. A várható költség 50 000 Ft + Áfa.

*Az állapotfelmérés készítésének időpontjában nem sikerült fellelni **Túry Albert (XVII. tábla)** és **Nagy Lajos** síremlékét. Feltételezhető, hogy az előbbi az elmúlt évtizedekben megszüntetésre kerül, időpontja és oka ismeretlen. Nagy Lajos személyazonosságáról és temetési helyéről egyelőre semmilyen információnk nincs, a gyakori név miatt a helyszíni beazonosítása szinte kilátástalan. Az egyetlen nyom a védetté nyilvánításról szóló határozat lehet, melyből a személyes adatok, a temetés időpontja, s ennek alapján a temetési hely remélhetőleg meghatározható lesz.*

Összefoglalás, értékelés:

A védett sírok gondozásának módját az önkormányzati rendelet és a közszolgáltatói szerződés együttesen szabályozza. Ez mindössze annyiból áll, hogy a védett sírokat a közszolgáltató köteles gondozni a megbízó (Önkormányzat) éves költségvetésének megfelelően. Mivel idáig erre a feladatra nem volt fedezet biztosítva, ezért a köztemetőben általánosan végzett fenntartási feladatokon (kaszálás, úttisztítás, stb.) túl külön figyelmet nem fordítottunk ezekre a síremlékekre. Szerencsére a leszármazók többsége gondoskodik ezekről, de szép számmal akadnak olyanok is, amelyek az enyészet útjára léptek. Ez egyértelműen a több évtizedes mulasztásnak köszönhető. A fentiek alapján a legegyszerűbb tisztítási-felújítási munkák összege hozzávetőleg 600 000 Ft + Áfa-t igényel. A teljes körű átépítési-pótlási feladatokkal együtt viszont több mint 2 MFt + Áfa, ez az összeg ebben az évben nem áll rendelkezésre.

Javasoljuk, hogy a 2015. évi bruttó 1 MFt-os keretből a tisztítási és kisebb felújítási munkák kerüljenek elvégzésre és 1-2, a Képviselőtestület által legszükségesebbnek ítélt átépítés,

értelmeszerűen a pénzügyi fedezet erejéig. Az állapotfelmérés alapján indokoltnak látjuk egy rövidtávú, 2-5 éves program elindítását, amely során a fenntartási munkák mellett helyreállításra kerülnének a már védettség alatt álló, rossz állapotú emlékművek, továbbá azon sírhelyek sorsa is rendezhetővé válna, amelyeket ezt követően kíván a Város védelem alá helyezni. Az állapotfelmérés során ugyanis nagyon sok olyan síremlék kerül a látókörünkbe, amelyek kegyeleti, építészeti vagy más várostörténeti okból megérdemelnék a védettséget. Ezeket három fő csoportba soroltuk.

1. I. világháborús emlékművek

A köztemetőben és a felhagyott felekezeti temetőkben jónéhány olyan I. világháborús emlékmű található, melyeket már senki nem gondoz. Azok emlékezete, akik az országért az életüket áldozták feltétlenül tiszteletben tartandó, megőrzésük kötelességünk.

A síremlékek helyreállítása, kerti szegéllyel és gyöngykavicssal történő kiemelése viszonylag kis költséggel (hozzávetőleg 50 000 Ft/db + Áfa) megoldható. Jelenleg 7 db ismeretes a köztemetőben és egy további a kárászhati temetőben.

2. Várostörténeti szempontból érdekes, nevezetes személyek

Elöljáróban megjegyeznénk, hogy olyan nevezetes személyek sírjai, mint Pávai-Vajna Ferenc vagy Hűse Károly, nincs a védett emlékművek között. Vannak továbbá olyan, a város életében vélhetően fontos szerepet betöltő emberek, akiknek a neve már elhalványult a köztudatban, de az ő munkásságukra építettük a jelenünket. Néhányan ezek közül a teljesség igénye nélkül: Cseke Péter református főgondnok, Dr. Dajka Ambrus Hajdúszoboszló város tisztii főügyésze, Dr. Csorba Lajos a város főorvosa a XIX. században, vagy Csiha Márton városi főjegyző.

Hozzávetőleg 8-10 olyan emlékmű található a köztemetőben, amely nem szerepel a védettek listáján, de az alattuk nyugvók munkássága indokolhatja a felvételüket. Ezek egy része gondozott, mivel a leszármazottak is ide temetkeztek vagy tiszteletből fordítanak rájuk gondot. Másokat kiborított, eltemetődött állapotban találtunk meg. Ennél fogva a helyreállítás költségeiről csak azt követően lehet érdemben tárgyalni, ha védettségükről döntés születik.

3. Építészeti vagy temetőtörténeti szempontból értékes, érdekes emlékművek

Viszonylag kevesen tudják, hogy főleg a vénkerti temetőrészben sok a XIX. századi és a XX. század eleji, klasszikus síremlék. Ezek eszmei és anyagi értelemben is értékesek. A jelenleg ismert legidősebb síremlékünk „tulajdonosa” Decsi Borbély András 1786-ban született. A már említett Csorba-család 10 gyermekének vagy Kis András síremléke önmagában is kuriózumnak számít. De szép számban akadnak olyanok is, amelyek „csak” szépen megmunkált, néhol korabeli fényképpel ellátott építészeti remekművek.

Össességében a meglévő 38 védett sír mellett további 50-60 olyan síremlék található a köztemetőben, amely kegyeleti, várostörténeti vagy építészeti szempontból méltó lenne a fokozott figyelemre. Ezek többsége jelenleg is gondozott, de szép számban akadnak köztük elfeledett, elhanyagolt síremlékek is.

Szükségesnek tartjuk, hogy az I. világháborús emlékművek minél hamarabb kerüljenek védettség alá, helyreállításuk az idei és/vagy a jövő évi költségvetés rovására történjen meg. Javasoljuk továbbá, hogy 2015. őszéig a Kulturális Bizottság és az Igazgatási Iroda bevonásával készüljön a védendő síremlékekről felmérés és előterjesztés, mely alapján a Képviselőtestület dönthet a védetté nyilvánításukról. Fontos végezetül megjegyeznünk, hogy méltó körülmények megteremtéséhez az anyagi eszközök városi költségvetésben történő rendszeres biztosítása is elengedhetetlen.

Hajdúszoboszló, 2015. június 11.

Nyéki István
vezérigazgató